

Sundhedsministeriet

Enhed: MEDINT
Sagsbeh.: DEPLSDJ
Koordineret med:
Sagsnr.: 2201514
Dok. nr.: 2101369
Dato: 24-01-2022

TALEPAPIR

Det talte ord gælder
1. februar 2022, Folketingets Sundhedsudvalg

Lukket spørgetime i Folketingets Sundhedsudvalg

Tak for ordet.

Jeg vil gerne fortælle udvalget om Danmarks engagement i det multilaterale samarbejde på sundhedsområdet og de aktuelle større sager.

Jeg vil fokusere på arbejdet i to centrale, internationale fora for vores sundhedssikkerhed – WHO og EU.

***

Sidste år blev Danmark valgt ind i WHO's globale bestyrelse fra 2021 til 2024. Det betyder, at Danmark aktuelt har en unik mulighed for at præge arbejdet i WHO.

Det skal gerne omsættes til konkrete resultater for et styrket, effektivt og transparent WHO, som er rustet til kommende sundhedskriser.

WHO har bl.a. behov for en reform af sin finansieringsmodel og for en mere fleksibel indtægt med færre øremærkede bidrag. Det er centralt for, at WHO kan løse sine kerneopgaver med uafhængighed, både i freds- og i krisetid. Et styrket finansieringsgrundlag skal ledsages af langt mere effektiv og transparent budgettering. Vi støtter fra dansk side, at der er nedsat en arbejdsgruppe, som skal komme med anbefalinger i løbet af foråret til en bæredygtig finansieringsmodel. Foreløbig er der ikke enighed blandt WHO's 194 medlemslande om tilgangen.

Jeg kan tilføje, at regeringen i 2021 besluttede at fordoble Danmarks frivillige bidrag til WHO.

WHO skal i de kommende år være ramme om forhandlinger af en global pandemitraktat. Fra dansk side ser vi helst, at resultatet bliver en retligt bindende aftale. Men det centrale er, at traktaten bidrager til at fastsætte mekanismer til bedre håndtering af sundhedskriser. Det gælder bl.a. en styrkelse af WHO's evne til at støtte nationale og regionale sundhedssystemers kapacitet til forebyggelse, beredskab, påvisning og indsats i forbindelse med pandemier. Og at der skabes bred opbakning til WHO's koordinerende og ledende rolle i global sundhed.

***

Danmark har også fokus på arbejdet i WHO med andre globale sundhedsudfordringer end pandemihåndtering.

Det er udfordringer som immunisering, særligt børnevaccinationer, antibiotikaresistens, kroniske sygdomme og mental sundhed.

COVID-19 har for eksempel i mange lande haft negative konsekvenser for indsatser inden for kroniske sygdomme. Det samme gælder for mental sundhed.

Danmark afgav derfor et indlæg på sidste uges bestyrelsesmøde i WHO om behovet for at øge fokus på mental sundhed. Danmark var desuden pennefører på et indlæg på vegne af EU om at styrke globale indsatser for forebyggelse og håndtering af kroniske sygdomme. Endelig er der antibiotikaresistens. Danmark befinder sig ikke i en kritisk situation lige nu. Men resistente bakterier respekterer ikke landegrænser. Antibiotikaresistens er allerede nu blandt de førende dødsårsager i verden, særligt i lav- og mellemindkomstlande, og har bl.a. overhalet HIV og malaria som dødsårsag. Verdensbanken har kaldt antibiotikaresistens 'the slow motion tsunami' og vurderer i en rapport, at de direkte og indirekte økonomiske omkostningerne på grund af antibiotikaresistens årligt kan komme på niveau med finanskrisen i 2008. Der kommer nye resistente bakterier hvert år. Det er ren biologi.

Derfor er det vigtigt, at vi i WHO deler vores stærke danske erfaringer og kompetencer. Foreløbig har vi inviteret WHO med ind i et partnerskab med den nye internationale organisation ICARS, som er etableret af Danmark på tværs af skiftende regeringer med bred politisk opbakning. ICARS hjælper lav- og mellemindkomstlande med at finde lokale løsninger på udfordringer med antibiotikaresistens.

***

Lad mig nu sige et par ord om sundhedssamarbejdet i EU.

Sundhed er jo national kompetence, og traditionelt har EU ikke beskæftiget sig meget med sundhed ud over på lægemiddelområdet. Men covid-19 har vist behovet for, at EU kan agere koordineret i en krisesituation, når internationale forsyningskæder forstyrres, der mangler centrale værnemidler, og det skal gå hurtigt med at udvikle og købe vacciner og nye lægemidler.

EU spiller også nu en større rolle i forhold til det ansvar, som vores del af verden har for at bidrage til at øge folkesundheden i lande og regioner, der ikke har samme muligheder som vi har. Det fokus er regeringen enig i.

Det er derfor glædeligt, at den nye HERA-myndighed, EU's krisestyringsenhed, er kommet i gang med arbejdet om at styrke sundhedsberedskabet både i EU og globalt. Tilblivelsen af HERA er gået enormt hurtigt i forhold til lignende EU-processer. Myndigheden er stadig ved at finde sine ben, men der er gode takter.

Fra dansk side er vi fra starten gået aktivt ind i samarbejdet om HERA. Blandt andet deltager SSI som ét af kun tre referencelaboratorier i arbejdet omkring COVID-19 varianter.

Jeg ved godt, at der har været mange holdninger og artikler om vaccinedeling, og diskussioner om, hvorvidt man har været for egoistisk, men status er altså, at EU er den region i verden, der har doneret flest COVID-19 vacciner. Faktisk mere end 350 millioner doser, hvor de 300 af dem har været gennem COVAX-initiativet. Danmark har presset på i dette arbejde – og har selv doneret en god andel af vaccinerne. I alt 7,7 millioner doser via COVAX og 2,3 millioner bilateralt i 2021. Men mere skal gøres, og det fremhævede jeg blandt andet i mit indlæg på det uformelle sundhedsministermøde den 21. januar.

Under det såkaldte Team Europe initiativ er der også igangsat produktion af vacciner, lægemidler og sundhedsteknologier flere steder i Afrika. Der er mobiliseret 1 milliard euro til dette projekt. Det er vigtigt for bedre og mere lige adgang til modforanstaltninger i sundhedskriser.

***

Er der så kommet noget god ud af corona-pandemien? Det ved jeg ikke. Men der er dog kommet ting frem, som vi må arbejde videre med. Der er kommet mere fokus på sammenhængen mellem landenes indsatser og på betydningen af solidaritet og multilateralt samarbejde på sundhedsområdet.

Den globale erkendelse må og vil vi fra dansk side udnytte positivt – både i regi af WHO og EU. Danmark er som land helt afhængig disse internationale organisationer. Derfor skal vi også spille aktivt ind i dem.

Tak for ordet.